Фінанси, банківська справа та страхування

УДК 368:658.15

Брюховецька Ірина Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри

фінансів, банківської та страхової справи

ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Briukhovetska Iryna

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the

Department of Finance, Banking, and Insurance

Educational and Scientific Institute of Management, Economics and Business

Interregional Academy of Personnel Management

ORCID: 0000-0002-1469-1485

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ
ENSURING THE EFFECTIVENESS OF INTERNAL CONTROL IN AN INSURANCE COMPANY

Анотація. *Вступ. Умови цифровізації фінансового сектору, посилення регуляторного нагляду та зростання конкуренції на страховому ринку актуалізують проблему забезпечення ефективного внутрішнього контролю в страхових компаніях. Недосконалість контрольних процедур, фрагментарність управління ризиками та відсутність чіткої координації між підрозділами можуть призводити до фінансових втрат, репутаційних ризиків і зниження довіри клієнтів. Саме тому наукового й практичного значення набуває дослідження моделі трьох ліній захисту як інструменту підвищення інтегрованості, прозорості та результативності системи внутрішнього контролю страховика.*

Мета. Метою статті є комплексний аналіз механізмів реалізації моделі трьох ліній захисту в діяльності страхової компанії та оцінювання

її ефективності на основі системи ключових показників результативності (KPI).

Матеріали і методи. У дослідженні застосовано метод системного аналізу — для вивчення структури внутрішнього контролю; структурно-функціональний метод — для розмежування функцій між лініями захисту; порівняльний метод — для зіставлення ролей першої, другої та третьої ліній; метод кількісного аналізу — для оцінювання KPI; графічний метод — для побудови радарної (павутинної) діаграми ефективності.

Результати. У роботі сформовано узагальнену модель функціонування трьох ліній захисту в страховій компанії, систематизовано їх функції та побудовано систему KPI для кожного рівня контролю. Встановлено, що перша лінія забезпечує досягнення високих показників операційної дисципліни та якості даних, друга лінія характеризується стабільними значеннями комплаєнс-ефективності та ризик-менеджменту, а третя лінія демонструє високий рівень результативності незалежного аудиту. Радарна діаграма дозволила виявити дисбаланси між окремими складовими системи контролю та підтвердити необхідність їх інтеграції.

Перспективи. Перспективними напрямами подальших досліджень є впровадження цифрових технологій у внутрішній контроль, застосування аналітики великих даних для прогнозування ризиків та удосконалення інтегрованих моделей корпоративного управління в страхових компаніях.

Ключові слова: *внутрішній контроль, страхова компанія, Solvency, внутрішній аудит, COSO.*

Summary. *Introduction. The conditions of digitalization of the financial sector, strengthening of regulatory supervision and increasing competition in the insurance market актуализе the problem of ensuring effective internal control in insurance companies. Imperfections of control procedures, fragmentation of risk*

management and lack of clear coordination between departments may lead to financial losses, reputational risks and a decrease in customer confidence. Therefore, the study of the Three Lines of Defense model as a tool for increasing integration, transparency and effectiveness of the insurer's internal control system acquires scientific and practical significance.

Purpose. The purpose of the article is a comprehensive analysis of the mechanisms for implementing the Three Lines of Defense model in the activities of an insurance company and assessment of its effectiveness based on a system of key performance indicators (KPIs).

Materials and Methods. The study used the method of systems analysis – to examine the structure of internal control; the structural and functional method – to differentiate functions between the lines of defense; the comparative method – to compare the roles of the first, second and third lines; the quantitative analysis method – to assess KPIs; and the graphical method – to build a radar (spider) chart of effectiveness.

Results. The paper developed a generalized model of the functioning of the Three Lines of Defense in an insurance company, systematized their functions and constructed a system of KPIs for each level of control. It was established that the first line ensures high indicators of operational discipline and data quality, the second line is characterized by stable values of compliance effectiveness and risk management, and the third line demonstrates a high level of effectiveness of independent audit. The radar chart made it possible to identify imbalances between individual components of the control system and confirmed the need for their integration.

Prospects. areas for further research include the introduction of digital technologies in internal control, the use of big data analytics for risk forecasting and the improvement of integrated corporate governance models in insurance companies.

Key words: *internal control, insurance company, Solvency, internal audit, COSO.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах розвитку страхового ринку внутрішній контроль набуває особливої значущості як інструмент забезпечення фінансової стійкості та надійності страхових компаній. Посилення регуляторних вимог, ускладнення фінансових продуктів, цифровізація процесів і зростання конкурентного тиску істотно підвищують рівень операційних, комплаєнс- та репутаційних ризиків. За таких умов традиційні підходи до організації внутрішнього контролю часто виявляються фрагментарними та недостатньо адаптованими до сучасних викликів.

Проблема полягає в тому, що в значній частині страхових компаній відсутнє чітке розмежування функцій управління ризиками, контролю та аудиту, що призводить до дублювання повноважень, прогалин у контролі та низької ефективності управлінських рішень. Недостатня інтеграція між операційними підрозділами, службами ризик-менеджменту та внутрішнього аудиту унеможливлює формування цілісної системи контролю, здатної своєчасно ідентифікувати та мінімізувати ризики.

Актуальність проблеми посилюється необхідністю імплементації міжнародних стандартів корпоративного управління та нагляду, зокрема рекомендацій COSO, вимог Solvency II та принципів IAIS. У зв'язку з цим виникає потреба в науковому обґрунтуванні та практичному впровадженні ефективних моделей організації внутрішнього контролю, серед яких особливе місце посідає модель трьох ліній захисту. Отже, основна наукова проблема полягає в обґрунтуванні шляхів підвищення ефективності внутрішнього контролю страхових компаній на основі структурованого розподілу функцій, відповідальності та повноважень між рівнями

управління, а також у розробці інструментарію оцінювання результативності функціонування такої системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика організації системи внутрішнього контролю та управління ризиками посідає важливе місце в наукових дослідженнях зарубіжних і вітчизняних авторів. Значний внесок у теоретичне обґрунтування принципів побудови внутрішнього контролю зроблено в межах концепції COSO, яка розглядає внутрішній контроль як інтегровану систему, що поєднує контрольне середовище, оцінювання ризиків, контрольні заходи, інформацію, комунікації та моніторинг зробили вчені R.Moeller, J. Root Steven [1, с. 200-224; 2, с. 96-110]. У подальшому ці підходи були розвинуті в контексті ризик-орієнтованого управління та корпоративного управління в роботі Н. Бурєннікова, А. Гордійчук, Ю. Бурєнніков [3, с. 387-396].

Важливим напрямом наукових досліджень є вивчення моделі трьох ліній захисту, яка була запропонована та концептуально оформлена Інститутом внутрішніх аудиторів і набула широкого застосування у практиці фінансового сектору. У праці сучасних дослідників Є. Калюги, Г. Грищук модель розглядається як інструмент розмежування повноважень між операційним менеджментом, функціями ризик-менеджменту та комплаєнсу, а також внутрішнім аудитом. Окрему увагу приділено адаптації цієї моделі до вимог Solvency II та принципів IAIS, що регламентують систему управління ризиками [4 , с. 119-129].

Разом з тим більшість наукових публікацій зосереджуються або на загальнотеоретичних аспектах внутрішнього контролю, або на нормативно-правових вимогах до організації системи управління ризиками у страховиків. Питання практичної імплементації моделі трьох ліній захисту у страховій сфері, з урахуванням специфіки страхових продуктів, структури ризиків та організаційної побудови компаній, висвітлені фрагментарно. Недостатньо дослідженими залишаються підходи до кількісної оцінки

ефективності кожної з ліній захисту на основі системи ключових показників результативності (KPI), а також використання інструментів візуалізації для порівняльного аналізу їх роботи.

Окремі автори, як, наприклад, А.Кваша звертають увагу на роль внутрішнього аудиту в забезпеченні надійності страхової компанії, проте, як правило, аналіз обмежується описом функцій аудиторського підрозділу без глибокого ув'язування його діяльності з роботою операційних підрозділів і служб ризик-менеджменту [5, с. 210-300]. У результаті у науковій літературі недостатньо представлено комплексні дослідження, в яких модель трьох ліній захисту розглядалася б як цілісна система із чітко структурованими функціями, відповідальністю та кількісними критеріями оцінювання ефективності.

Таким чином, попри наявність значної кількості праць, присвячених внутрішньому контролю, управлінню ризиками та внутрішньому аудиту у фінансовому секторі, спостерігається наукова лакуна щодо практично орієнтованого підходу до впровадження моделі трьох ліній захисту в страховій компанії з використанням KPI та аналітичної візуалізації. Саме заповненню цієї прогалини й присвячено дане дослідження.

Метою статті є комплексний аналіз механізмів реалізації моделі трьох ліній захисту в діяльності страхової компанії та оцінювання її ефективності на основі системи ключових показників результативності (KPI).

Матеріали і методи. У дослідженні застосовано метод системного аналізу — для вивчення структури внутрішнього контролю; структурно-функціональний метод — для розмежування функцій між лініями захисту; порівняльний метод — для зіставлення ролей першої, другої та третьої ліній; метод кількісного аналізу — для оцінювання KPI; графічний метод — для побудови радарної (павутинної) діаграми ефективності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах динамічного розвитку страхового ринку та зростання регуляторних вимог внутрішній контроль є ключовим елементом забезпечення стабільності, прозорості та фінансової надійності страхової компанії. Ефективна система внутрішнього контролю не лише мінімізує ризики, але й сприяє підвищенню конкурентоспроможності компанії, покращенню якості управлінських рішень та зміцненню довіри клієнтів. Наразі широко застосовується модель трьох ліній захисту. Така модель є загальновизнаною міжнародною концепцією організації системи внутрішнього контролю та управління ризиками, впровадженою у страховій сфері відповідно до вимог IAIS, Solvency II та рекомендацій Комітету спонсорських організацій (COSO). Її сутність полягає у чіткому розмежуванні ролей і відповідальності серед учасників процесу управління ризиками та контролю.

Ефективність застосування Моделі трьох ліній захисту безпосередньо залежить від чіткості визначення функціональних повноважень, відповідальності та меж компетенції кожної з ліній. Недостатня формалізація ролей призводить до дублювання завдань, прогалин у контролі, недостатнього рівня відповідальності та зниження здатності організації своєчасно виявляти, оцінювати й мінімізувати ризики. Тому структуроване розмежування функцій між лініями захисту є необхідною умовою вибудови ефективної системи внутрішнього контролю й управління ризиками страхової компанії. Перша лінія захисту забезпечує виконання операційної діяльності та здійснює первинне управління ризиками, друга лінія забезпечує нагляд, методологічну підтримку та комплаєнс-контроль, тоді як третя лінія здійснює незалежну оцінку ефективності системи контролю. Чітке окреслення функцій кожного рівня дозволяє сформувати узгоджену, прозору та дієву систему корпоративного управління.

Отже, перша лінія захисту представлена операційними підрозділами, які безпосередньо здійснюють страхову діяльність: андеррайтинг, супроводження договорів, врегулювання збитків, актуарні розрахунки, фінансові операції тощо. Саме ці підрозділи відповідають за первинну ідентифікацію ризиків, дотримання процедур, правильність документального оформлення та якість даних. На цьому рівні здійснюється «вбудований» контроль — щоденне виконання політик та інструкцій ризик-менеджменту. Ефективність першої лінії визначає ступінь операційної надійності та рівень ризиків, що передаються на вищі рівні контролю. У Табл.1 ми згрупували функції першої лінії та показали показники ефективності.

Таблиця 1

Функції Першої лінії захисту з показниками ефективності

Функція	Зміст функції	Приклади реалізації у страховій компанії	Показники ефективності (статистика/KPI)
Ідентифікація ризиків	Виявлення ризиків у межах операцій	Виявлення помилок у договорах	% виявлених ризиків на етапі оформлення (норма: > 92%)
Оцінка ризиків	Аналіз наслідків і ймовірності ризиків	Оцінка ризику збитковості	Частка договорів із підвищеним ризиком (5–12%)
Управління ризиками	Впровадження контролів	Перевірка повноти документів	Рівень успішності контрольних процедур (> 95%)
Виконання контрольних заходів	Дотримання правил і стандартів	Контроль даних і виплат	Частка виявлених помилок у документах (< 2%)
Дотримання внутрішніх політик	Робота за регламентами	Виконання андеррайтингу, AML	Показник відповідності політикам (> 98%)
Документування операцій	Повнота та коректність записів	Внесення даних у CRM	Частка коректно оформлених документів (> 96%)
Виявлення відхилень	Фіксація інцидентів	Повідомлення про шахрайство	Кількість виявлених підозрілих випадків (1–3% від заяв)

Контроль якості даних	Перевірка достовірності інформації	Перевірка заяв і даних	Рівень коректності даних (> 97%)

Джерело: складено автором на основі [6]

Показники ефективності, представлені у Таблиці 1, дозволяють об'єктивно оцінити результативність роботи Першої лінії захисту та її внесок у функціонування системи внутрішнього контролю страхової компанії. Аналіз KPI свідчить, що більшість ключових індикаторів досягають високих значень, що є свідченням належної якості операційних процесів та ефективного первинного контролю.

Зокрема, високий рівень відповідності внутрішнім політикам (> 98%) та коректності оформлення документів (> 96%) підтверджує дотримання персоналом встановлених регламентів та стандартів андеррайтингу. Аналогічно, значення показника якості даних (> 97%) свідчить про низьку ймовірність помилок під час внесення інформації, що є критично важливим для точності страхових операцій та формування достовірної звітності.

Рівень успішності виконання контрольних процедур (> 95%) демонструє ефективність «вбудованого» контролю на етапі здійснення щоденних операцій. Значно нижчі, але логічно обґрунтовані показники щодо виявлення порушень (1–3% від заяв) відображають специфіку діяльності Першої лінії: оператори виявляють лише ті відхилення, які проявляються безпосередньо у процесі виконання операційних функцій, тоді як системне виявлення порушень належить до компетенції другої та третьої ліній захисту.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що високі значення KPI Першої лінії захисту свідчать про її здатність забезпечувати якісне первинне управління ризиками, мінімізувати частку помилок, підвищувати надійність операційних процесів та створювати стабільний фундамент для ефективної роботи наступних рівнів контролю. Саме досягнення цільових показників ефективності підтверджує ключову роль операційного

менеджменту у функціонуванні інтегрованої системи внутрішнього контролю страхової компанії.

Друга лінія захисту охоплює функції ризик-менеджменту, комплаєнсу та контролю за дотриманням внутрішніх політик. Вона забезпечує методологічну підтримку, встановлення ризик-апетиту, лімітів та нормативів, а також контроль за тим, наскільки операційні підрозділи виконують встановлені правила. На цьому рівні здійснюється моніторинг ризиків, оцінка відповідності діяльності регуляторним вимогам, аналіз ефективності страхових продуктів, тарифів і резервів, а також виявлення системних порушень, які потребують корекції. Друга лінія захисту є елементом забезпечення узгодженості між стратегічними цілями компанії та операційними діями. Вважаємо, що до функцій другої лінії захисту можна віднести: розробку політик, моніторинг ризиків, забезпечення комплаєнсу, методологічна підтримка, контроль і координація контролю (Табл.2).

Таблиця 2

Функції Другої лінії захисту (Ризик-менеджмент, комплаєнс, актуарна функція) з показниками ефективності

Функція	Зміст функції	Приклади реалізації	Показники ефективності (статистика/KPI)
Розробка політик	Формування стандартів контролю	Положення щодо ризиків	Кількість оновлень політик на рік (2–4)
Моніторинг ризиків	Систематичний нагляд	Відстеження KRI	Частка дотриманих KRI (> 90%)
Забезпечення комплаєнсу	Контроль виконання вимог	Дотримання НБУ, AML	Рівень відповідності регуляторним вимогам (> 98%)
Методологічна підтримка	Консультації, навчання	Тренінги для співробітників	Кількість навчань на рік (5–10)
Система контролів	Створення превентивних механізмів	Антифрод-системи	Зниження кількості порушень на 10–15% щороку

Координація контролю	Узгодження рішень	Співпраця з підрозділами	Рівень операційної узгодженості (опитування > 85%)
Нагляд за дотриманням політик	Перевірка виконання правил	Моніторинг стандартів	Частка виявлених порушень (< 3%)

Джерело: складено автором на основі [7]

Як показано у Таблиці 2 , високий рівень відповідності регуляторним вимогам (> 98%) демонструє не лише ефективність комплаєнс-нагляду, а й належний рівень інтеграції нормативних стандартів у внутрішні політики компанії. Значний відсоток дотриманих ключових ризикових індикаторів (> 90%) підтверджує результативність системного моніторингу та своєчасне реагування на зміну ризикового профілю. Показники, що характеризують превентивну діяльність, зокрема зниження кількості порушень на 10–15% щороку, вказують на ефективність упроваджених механізмів контролю, таких як антифрод-системи та ліміти на операції. Водночас кількість навчань на рік (5–10) як KPI методологічної підтримки свідчить про системний підхід до підвищення кваліфікації персоналу та формування культури ризик-орієнтованого мислення в операційних підрозділах. Також високий рівень операційної узгодженості (> 85%), визначений на основі внутрішніх оцінок та опитувань, підтверджує ефективну взаємодію другої лінії з іншими структурними елементами системи контролю. Загалом аналіз KPI демонструє, що друга лінія забезпечує належний рівень методологічної підтримки, комплаєнс-контролю та наглядової функції, що дозволяє формувати цілісну, послідовну та регуляторно узгоджену систему внутрішнього контролю. Досягнення визначених KPI свідчить про її високу ефективність у зниженні системних ризиків та підвищенні стійкості страхової компанії.

Нарешті, Третя лінія захисту — це внутрішній аудит, який здійснює незалежну та об'єктивну оцінку ефективності роботи першої та другої ліній. Внутрішній аудит перевіряє дотримання політик, процедур,

нормативних вимог, правильність формування резервів, коректність фінансової звітності й адекватність заходів ризик-менеджменту. Він формує рекомендації щодо удосконалення системи управління, запобігання ризикам і підвищення якості внутрішнього контролю. Важливо, що внутрішній аудит підпорядковується наглядовій раді або аудиторському комітету — це гарантує його незалежність.

Модель трьох ліній захисту забезпечує системність і прозорість внутрішнього контролю, дозволяє уникати дублювання функцій, знижує рівень операційних та комплаєнс-ризиків, а також підсилює корпоративне управління страховою компанією. Її застосування сприяє побудові інтегрованої системи контролю, в якій кожен рівень виконує власні завдання, водночас підтримуючи узгодженість і ефективність загального механізму управління ризиками. Основними функціями Третьої лінії захисту є незалежна оцінка контролів, оцінка ризик-менеджменту, аудит відповідності, надання рекомендацій, звітність, оцінка корпоративного управління, перевірка IT-контролів (Табл.3).

Таблиця 3

Функції Третьої лінії захисту (Внутрішній аудит) з показниками ефективності

Функція	Зміст функції	Приклади реалізації	Показники ефективності (статистика/KPI)
Незалежна оцінка контролів	Аналіз ефективності системи	Аудит договорів	Частка виконаних рекомендацій (> 85%)
Оцінка ризик-менеджменту	Перевірка якості системи ризиків	Аудит політик	Кількість критичних недоліків (< 5% від загалу)
Аудит відповідності	Перевірка дотримання норм	Контроль Solvency II	Рівень відповідності (> 97%)
Надання рекомендацій	Формування пропозицій	Оптимізація процесів	Частка впроваджених

			рекомендацій (> 75%)
Звітність	Інформування керівництва	Річні аудити	Своєчасність подання звітів (100%)
Оцінка корпоративного управління	Аналіз процесів управління	Оцінка комітетів	Показник ефективності управління (> 80%)
Перевірка IT-контролів	Оцінка кібербезпеки	Кібер-аудит	Рівень виконання IT-вимог (> 95%)

Джерело: складено автором на основі [8]

Отже, висока частка виконаних рекомендацій внутрішнього аудиту (> 85%) свідчить про практичну значущість результатів аудиторських перевірок та реальний вплив функції аудиту на вдосконалення бізнес-процесів. Низький рівень критичних недоліків (< 5%) підтверджує належну зрілість системи внутрішнього контролю та ефективну роботу першої й другої ліній захисту. Рівень відповідності регуляторним вимогам та міжнародним стандартам (> 97%) вказує на адекватність внутрішніх процедур і відповідність діяльності страхової компанії вимогам Solvency II та інших наглядових стандартів. Показник своєчасності подання звітності (100%) засвідчує належний рівень організаційної дисципліни та ефективне функціонування механізмів інформування керівних органів. Значення індикаторів ефективності корпоративного управління (> 80%) та виконання вимог у сфері IT-контролю (> 95%) підтверджують достатній рівень розвитку системи управління та інформаційної безпеки.

Зважаючи на багатовимірний характер системи внутрішнього контролю та різноспрямованість показників ефективності для кожної з ліній захисту, виникає потреба у використанні інструментів візуалізації, які дозволяють узагальнено та наочно представити результати оцінювання. Саме тому доцільним є застосування радарної (павутинної) діаграми, яка дає змогу одночасно відобразити множину показників ефективності та

порівняти їх між трьома лініями захисту в єдиному графічному просторі (Рис.1).

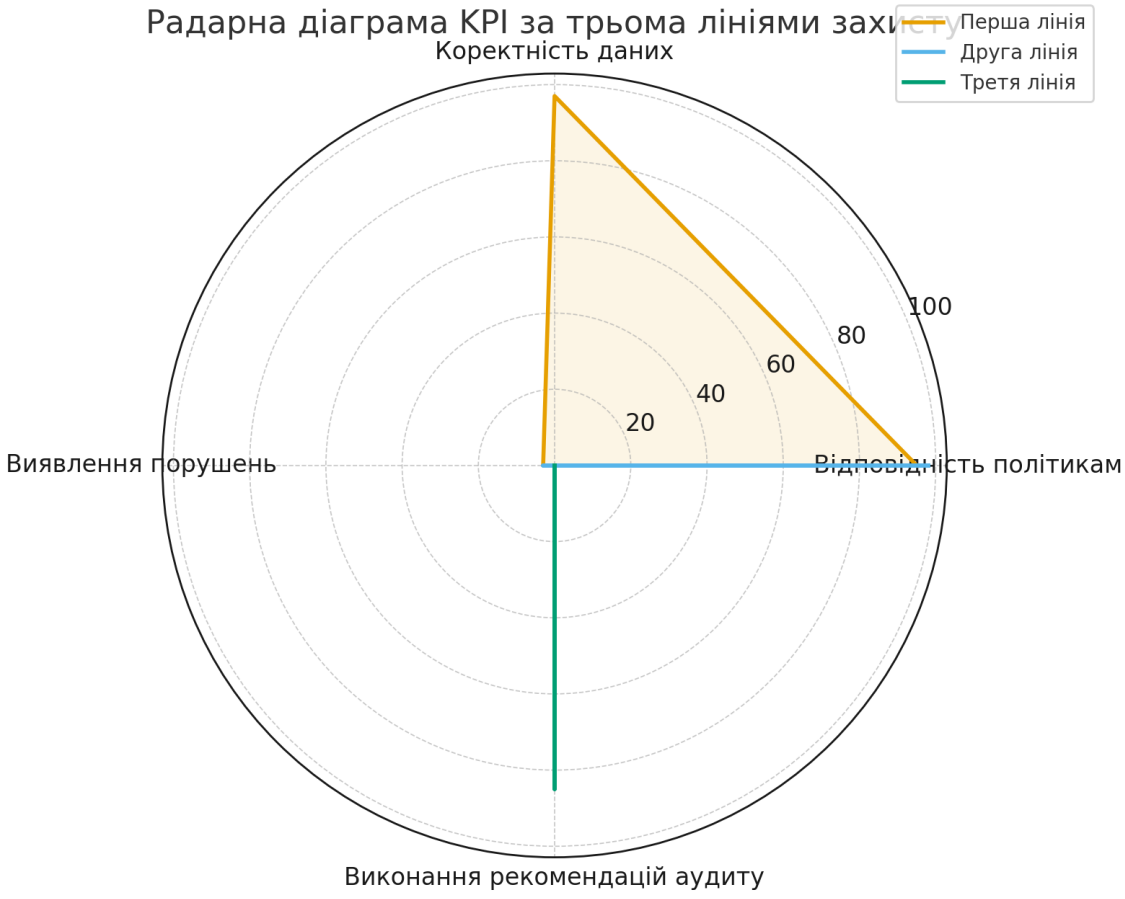

Рис. 1. Радарна діаграма KPI за трьома лініями захисту

Джерело: власна авторська розробка

Як показано на Рис.1, Перша лінія захисту характеризується високими показниками відповідності політикам та коректності даних, що свідчить про належне виконання операційних функцій та якісне первинне управління ризиками. Низьке значення показника «виявлення порушень» є очікуваним, оскільки ця функція більшою мірою властива другій та третій лініям. Друга лінія демонструє підвищений рівень відповідності політикам

та нормативним вимогам, але відсутність високих значень за іншими KPI пояснюється її методологічним та наглядовим характером, а не операційною чи контрольно-аудиторською діяльністю. Третя лінія, представлена функцією внутрішнього аудиту, має яскраво виражений показник «виконання рекомендацій аудиту», що узгоджується з її роллю як незалежного зовнішнього оцінювача ефективності системи контролю, тоді як інші KPI для цієї лінії не застосовуються або не є релевантними. Загалом діаграма демонструє логічний і структурно виправданий розподіл ролей між лініями захисту. Кожна з них має власний набір пріоритетних функцій, що забезпечує цілісність і збалансованість системи внутрішнього контролю. Виявлені відмінності у KPI підтверджують доповнюваність та взаємозалежність трьох ліній, що є необхідною умовою ефективного управління ризиками та підтримання стійкості страхової компанії.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що ефективність системи внутрішнього контролю страхової компанії значною мірою залежить від правильності організації та узгодженості функціонування моделі трьох ліній захисту. Доведено, що чітке розмежування повноважень між операційними підрозділами, функціями ризик-менеджменту та комплаєнсу, а також внутрішнім аудитом сприяє підвищенню прозорості бізнес-процесів, мінімізації операційних і регуляторних ризиків та зміцненню фінансової стійкості страховика.

За результатами аналізу ключових показників ефективності (KPI) встановлено, що Перша лінія захисту забезпечує високий рівень операційної дисципліни та якості даних, що формує основу для стабільного функціонування всієї системи контролю. Друга лінія захисту характеризується стабільно високими показниками відповідності регуляторним вимогам і результативності моніторингу ризиків, що підтверджує її ключову роль у забезпеченні методологічної узгодженості та комплаєнс-нагляду. Третя лінія захисту демонструє високу ефективність

незалежного контролю, що підтверджується значними показниками виконання рекомендацій аудиту та низькою часткою критичних порушень.

Побудована в межах дослідження радарна (павутинна) діаграма дала змогу наочно відобразити дисбаланси між окремими елементами системи внутрішнього контролю та підтвердила необхідність інтегрованого підходу до управління ризиками. Використання інструментів візуалізації дозволяє не лише спростити інтерпретацію результатів, а й підвищити якість управлінських рішень.

Узагальнюючи, можна стверджувати, що впровадження моделі трьох ліній захисту в діяльність страхової компанії є ефективним інструментом підвищення результативності внутрішнього контролю, зміцнення корпоративного управління та забезпечення довгострокової фінансової стабільності страховика. Запропонований підхід до оцінювання ефективності на основі KPI та графічної візуалізації може бути використаний у практиці страхових компаній та слугувати підґрунтям для подальших наукових досліджень у цій сфері.

Література

1. Moeller R. R. COSO enterprise risk management: understanding the new integrated ERM framework. Hoboken : John Wiley & Sons, 2007. 224 p.

2. Root S. J. Beyond COSO: internal control to enhance corporate governance. New York : John Wiley & Sons, 2000. 256 p.

3. Бурєннікова Н. В., Гордійчук А. П., Бурєнніков Ю. Ю. Результативність функціонування підприємств на засадах SEE-управління: оновлений погляд на концепцію COSO, SEE-ризики. *Бізнес Інформ*. 2025. № 1. С. 387–396.

4. Калюга Є., Грищук Г., Калюга О. Впровадження інтегрованої концепції внутрішнього контролю COSO-ERM в Україні. *Вісник економіки*. 2023. № 2. С. 119–129.

5. Кваша А. О. Роль ризик-менеджменту у забезпеченні фінансової надійності страховика. У кн.: І. Б. Охрименко, Н. В. Циганова, О. А. Брегеда, В. О. Демченко. Київ, 2020. С. 313.

6. PwC. Global Economic Crime and Fraud Survey 2022. PwC Global Report, 2022.

7. National Association of Insurance Commissioners (NAIC). Insurance Fraud Prevention Models. Washington, 2021.

8. A Simulation of the Insurance Industry: The Problem of Risk Model Homogeneity. *Journal of Financial* Stability. 2020.

References

1. Moeller, R. R. (2007). COSO enterprise risk management: Understanding the new integrated ERM framework. John Wiley & Sons.

2. Root, S. J. (2000). Beyond COSO: Internal control to enhance corporate governance. John Wiley & Sons.

3. Buriennikova, N. V., Hordiichuk, A. P., & Buriennikov, Yu. Yu. (2025). Results of enterprise performance based on SEE management: An updated view of the COSO concept and SEE risks. Biznes Inform, (1), 387–396 [in Ukrainian].

4. Kaliuha, Ye., Hryshchuk, H., & Kaliuha, O. (2023). Implementation of the integrated COSO-ERM internal control concept in Ukraine. Visnyk Ekonomiky, (2), 119–129 [in Ukrainian].

5. Kvasha, A. O. (2020). The role of risk management in ensuring the financial reliability of an insurer. In I. B. Okhrymenko, N. V. Tsyhanova, O. A. Brehheda, & V. O. Demchenko (Eds.) [Title of the collection if available] (p. 313). Kyiv [in Ukrainian].

6. PricewaterhouseCoopers. (2022). Global economic crime and fraud survey 2022. PwC.

7. National Association of Insurance Commissioners. (2021). Insurance fraud prevention models. NAIC.

8. A simulation of the insurance industry: The problem of risk model homogeneity. (2020). Journal of Financial Stability.